

บทความวิจัย (Research Article)

การศึกษาเปรียบเทียบความหมายคำว่า “ฝน” ในสำนวนภาษาไทย ภาษาเวียดนาม และภาษาอินโดนีเซีย

A Comparative Study of the Idioms Relating to the rain in Indonesian, Thai and Vietnamese Languages

ธนัฏฐา จันทรเต็ม¹,Robertus Pujo Leksono²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความหมายในสำนวนที่มีคำว่า “ฝน” ในภาษาไทย ภาษาเวียดนามและอินโดนีเซีย และศึกษาภาพสะท้อนทางธรรมชาติและวิถีชีวิตที่ปรากฏในสำนวนทั้งสามภาษา โดยการใช้การวิเคราะห์ความหมายและนำเสนอโดยพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis) และเก็บข้อมูลจากพจนานุกรมเกี่ยวกับสำนวนทั้งสามภาษา

ผลการวิจัยพบว่า ความหมายของคำว่า “ฝน” ทั้งสามภาษามีความหมายเหมือนกัน และในภาษาไทย คำว่า “ฝน” ยังมีความหมายเพิ่มขึ้นมาในกรณีที่ต่างหน้าที่ทางไวยากรณ์ ส่วนภาพสะท้อนจากคำว่า “ฝน” ในสำนวนทั้งสามภาษาทางธรรมชาติและวิถีชีวิตนั้น พบว่าทั้งสามภาษามีภาพสะท้อนในลักษณะร่วมกัน 3 ประการ ได้แก่ ภาพสะท้อนทางธรรมชาติด้านภูมิศาสตร์และมนุษย์ ภาพสะท้อนทางวิถีชีวิตในด้านความเป็นอยู่ และในภาษาไทยมีภาพสะท้อนโดดเด่นทางด้านครอบครัว ศาสนาและความเชื่อ ภาษาเวียดนามมีภาพสะท้อนโดดเด่นด้านสัตว์ และด้านค่านิยมเกี่ยวกับความประพฤติ และภาษาอินโดนีเซียมีภาพสะท้อนโดดเด่นด้านการกีฬา

คำสำคัญ: สำนวน ฝน ภาษาเวียดนาม ภาษาอินโดนีเซีย

¹ ภาควิชาภาษาศาสตร์ คติชนวิทยา ปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Department of Linguistics, Folklore, Philosophy and Religion, Faculty of Humanities, Naresuan University

² ภาควิชาภาษาศาสตร์ คติชนวิทยา ปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Department of Linguistics, Folklore, Philosophy and Religion, Faculty of Humanities, Naresuan University

*Corresponding author; email: thanatthaj@nu.ac.th

Abstract

The objectives of this research are to study and compare the idioms containing the word “Rain” in Three Languages: Indonesian, Thai and Vietnamese and to study the reflecting natural image and lifestyles by analyzing meanings and presenting them into descriptive analysis and collecting idiomatic data from those three language dictionaries. The results in the three languages have the same meanings about “rain”; however in Thai, rain has more meanings when using in different grammar rules. Regarding “Rain” in idioms, it has a similar reflection in three languages related with geography, human being and lifestyles. In Thai language, it remarkably reflects family, religion and beliefs, whereas in Vietnamese, it reflects animals and behavioral values and in Indonesian, it reflects sports.

Keywords: Idiom Rain Indonesian Vietnamese

บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารสำหรับมนุษย์ ถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อความของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน, 2542) ภาษา คือ วัฒนธรรมอันเกิดจากปัจจัยทางด้านทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ และค่านิยมของมนุษย์ การใช้คำและรูปภาษาสะท้อนถึงความคิด ระบบปริชาน ของกลุ่มคนและวัฒนธรรมนั้น ๆ เช่นกัน (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2541, น.81)

การใช้ภาษาที่สะท้อนถึงความคิด ความเชื่อ ค่านิยมของมนุษย์ นอกจากการใช้ภาษาที่สื่อสารในชีวิตประจำวัน การใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายโดยตรงแล้ว ยังมีการใช้ภาษาแบบมีความหมายโดยนัย หนึ่งในลักษณะภาษาที่ต้องตีความหรือหาความหมายโดยนัย คือ การใช้สำนวน เนื่องจากสำนวน เป็นถ้อยคำหรือข้อความที่กล่าวสืบต่อกันมาช้านานแล้วของชนชาตินั้น ๆ และมีความหมายไม่ตรงตามตัว ตีความจึงจะเข้าใจได้ เช่น “เพชรตัดเพชร” หมายถึง คนเก่งต่อคนเก่งมาสู้กัน “สองหน้า” หมายถึง ไม่ซื่อตรง กลับกโลก เข้าด้วยทั้งสองฝ่าย เป็นต้น และเนื่องจากแต่ละภาษามีเอกลักษณ์เฉพาะของตนรวมไปถึงการใช้สำนวนต่าง ๆ ทำให้อาจจะเกิดปัญหาการสื่อสารกันระหว่างภาษา เช่น สำนวน “ตาเขียว” ในภาษาไทย หมายถึง อาการโกรธจัด และเมื่อเทียบกับภาษาอินโดนีเซีย ตาเขียว “Hijau mata” หมายถึง คนที่เห็นแก่เงิน ในสเปน และความคิดมีแต่เรื่องเงินทอง คำว่า หน้าแดง ในภาษาไทย หมายถึง เขินอาย แต่ในภาษา

เวียดนาม หมายถึง อากาศโกรธ และในภาษาอินโดนีเซียก็เช่นกัน แม้ว่าทั้งสามประเทศนี้จะเป็นประเทศที่อยู่ในกลุ่มอาเซียนแต่จะเห็นว่ามีส่วนที่ต่างกัน

ทั้งประเทศไทย อินโดนีเซีย และเวียดนาม มีลักษณะทางธรรมชาติที่เหมือนกัน คือ ฤดูฝน และยังมีส่วนที่เกี่ยวกับฝนที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน เช่น ส่วนที่คล้ายคลึงกัน เช่น ส่วน “Hujan Air mata” ในภาษาอินโดนีเซีย “khóc như mưa” ในภาษาเวียดนาม คือ “ร้องให้ดังสายฝน” หมายถึง อารมณ์ร้องไห้หนัก และส่วนที่ต่างกัน เช่น “Hujan uang” ในภาษาอินโดนีเซีย และ “mua tiền” ในภาษาเวียดนาม แปลว่า “ฝนเงิน” หมายถึง มีเงินหลั่งไหลเข้ามา ในขณะที่ภาษาไทยไม่มีส่วนนี้ หรือ ส่วน “Bagai hujan jatuh ke pasir” ในภาษาอินโดนีเซีย แปลว่า ดังฝนตกลงทราย ศิริพร มณีชูเกตุ. (2557) หมายถึง คนไม่รู้จักรกฏัญหรือไม่มีประโยชน์ที่จะทำดีกับคนที่ไม่มีควมดี ส่วน “Năng không ua, mưa không chiu” แปลว่า ฟรุ้งนี้ฝน เทียงแดด บ่ายขึ้น หมายถึง เหี้ยบขี่ไ้ไม่ผ่อ ไม่อดทนกับทุกสิ่ง ส่วน ไทย เช่น ฝนสั้ฟ้า หมายถึง การสั้เสียหรือเตรียมพร้อมสำหรับทุกอย่างก่อนที่ตัวเองจะจากไป ส่วน สิบแปดฝน หมายถึง อายุหรือประสบการณ์ที่ยาวนาน เช่น ฉั้นผ่านร้อนผ่านหนาว 18 ฝน แล้ว เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าทั้งสามภาษาปรากฏคำว่า “ฝน” ทั้งที่มีความหมายในส่วนที่ใช้ความหมายตรงกันและแตกต่างกัน อาจจะทำให้สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์การมองเรื่อง “ฝน” ในแต่ละประเทศอย่างใดอย่างหนึ่ง เนื่องจากทั้งสามประเทศมีสภาพแวดล้อมที่เป็นประเทศเกษตรกรรม และมีความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติเหมือนกัน และยังไม่มีผู้ใดศึกษาวิจัยมาก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเปรียบเทียบความหมายของคำว่า “ฝน” ในส่วนทั้งสามภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาเวียดนาม และภาษาอินโดนีเซีย เพื่อเป็นเครื่องมือเสริมสร้างการติดต่อสื่อสารให้เข้าใจตรงกันและส่งเสริมการศึกษาภาษาทั้งสามประเทศนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการปรากฏและเปรียบเทียบความหมายคำว่า “ฝน” ในส่วนภาษาไทย ภาษาเวียดนามและภาษาอินโดนีเซีย
2. เพื่อศึกษาภาพสะท้อนทางธรรมชาติและวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “ฝน” ในส่วนภาษาไทย ภาษาเวียดนามและภาษาอินโดนีเซีย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ผลการวิจัยโดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้เก็บกลุ่มตัวอย่าง การปรากฏของคำว่า “ฝน” ในสำนวนภาษาไทย ในหนังสือสำนวนไทย (ขุนวิจิตรมาตรา, 2543) ปทานุกรม สุภาษิต และคำพังเพยไทย (บุญศิริ สุวรรณเพ็ชร, 2546) และสุภาษิต คำพังเพย และสำนวนไทย (ยิ่งลักษณ์ งามดี, 2545) การปรากฏของคำว่า “mua” หมายถึง ฝน ในพจนานุกรมสำนวนสุภาษิตเวียดนาม (Nguyễn Lân, 2002) พจนานุกรมไทย-เวียดนาม (เหิงย่น จี ธง, 2544) และการปรากฏของคำว่า “hujan” หมายถึง ฝน ในสำนวนภาษาอินโดนีเซีย จากหนังสือโลกทัศน์ของคนอินโดนีเซียจากภาษิต สำนวน สุภาษิต และพจนานุกรมภาษาอินโดนีเซีย **Kamus Besar Bahasa Indonesia**. Edisi IV. จากนั้นหาความหมายและเปรียบเทียบความหมายของคำว่า “ฝน” ทั้งสามภาษาและวิเคราะห์ผล

ผลการวิจัย

การศึกษาและวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาการปรากฏและเปรียบเทียบความหมายคำว่า “ฝน” ในสำนวนภาษาไทย ภาษาเวียดนาม และภาษาอินโดนีเซีย และศึกษาภาพสะท้อนทางธรรมชาติ และวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “ฝน” ในสำนวนภาษาไทย ภาษาเวียดนามและภาษาอินโดนีเซีย พบว่า

1. การปรากฏคำว่า “ฝน” ในสำนวนภาษาไทย ภาษาเวียดนาม และภาษาอินโดนีเซีย มีดังนี้

1) ในสำนวนภาษาไทยมี 11 สำนวน ได้แก่ ฝนตกไม่ทั่วฟ้า ฝนตกชี้หมู่ไหล พลอยฟ้า พลอยฝน ฟ้าหลังฝน ฝนสั่งฟ้า ปลาสั่งหนอง ฝนตกอย่าเชื่อดาว ฝนจะตกชี้จะแตก คนจะตายพระจะสึก ฝนตกไม่มีเค้า ฝนตกบ้านน่อง ฟ้าร้องถึงบ้านพี่ ร้องให้ตั้งสายฝน และฝนตกบ้านน่องฟ้าร้องถึงบ้านพี่

2) การปรากฏของคำว่า “mua” หมายถึง ฝน ที่พบในสำนวนภาษาเวียดนาม มี 10 สำนวน ได้แก่

- làm **mua** làm gió (เป็นฝนเป็นลม) หมายถึง ความหมายทางบวก : มีชื่อเสียง กำลังโด่งดัง

ความหมายทางลบ : ก่อเรื่องก่อราว ไม่สนใจใคร

- **mưa bóng mây** (ฝนในเงาเมฆ) หมายถึง ฝนปรอย ตกชั่วครู่แล้วหยุด
- **mưa dầm lâu cũng lụt** (ฝนตกนานน้ำก็ท่วมได้) หมายถึง ปัญหาเล็ก ๆ

น้อย ๆ ก็อาจจะเกิดเป็นปัญหาใหญ่

- **én bay thấp mưa ngập bờ ao; én bay cao mưa rào lại tạnh** (นกนางแอ่นบินต่ำน้ำเต็มตลิ่ง นกนางแอ่นบินสูงฝนพริ้วพลาญหยุด) หมายถึง ประสบการณ์การพยากรณ์อากาศ เมื่อนกนางแอ่นบินสูง หมายถึง ฝนจะตก นกนางแอ่นบินต่ำจะมีแดด

- **Té nước theo mưa** (เทน้ำตามฝน) หมายถึง ฉวยโอกาส เอาประโยชน์เข้าตัว

- **Năng mưa thì giếng năng đầy** (ฝนตกเยอะ น้ำเต็มบ่อเร็ว) หมายถึง ยิ่งขยัน ยิ่งประสบความสำเร็จ

- **Khóc như mưa** (ร้องไห้ดังสายฝน) หมายถึง ร้องไห้ดังสายฝน

- **Năng không ưa, mưa không chịu** (แดดไม่ชอบ ฝนไม่ทน) หมายถึง เหยียบขี้ไก่ไม่ฝ่อ ไม่อดทนกับทุกสิ่ง

- **Mưa bom bão đạn** (ฝนระเบิดพายุกระสุน) หมายถึง พื้นที่ที่อยู่ท่ามกลางการรบและการทำสงคราม

- **Quá mù ra mưa** (หมอกมากจนกลายเป็นฝน) หมายถึง บางสิ่งบางอย่างที่มากขึ้นเกินไปจนเลยเถิดความพอดี

3) การปรากฏของคำว่า “hujan” หมายถึง ฝน ที่พบในสำนวนภาษาอินโดนีเซีย มี 7 สำนวน ได้แก่ (Pusat bahasa, 2008)

- **Hujan Air mata** (ฝนน้ำตา) หมายถึง ร้องไห้หนัก
- **Hujan peluru** (ฝนกระสุน) หมายถึง กระสุนรัวเหมือนฝน
- **Hujan tinju** (ฝนต่อย) หมายถึง โดนต่อยหมดเป็นกระสุน
- **Hujan emas** (ฝนทอง) หมายถึง มีเงินจำนวนมาก
- **Hujan batu** (ฝนหิน) หมายถึง โศกเศร้า เสียใจ
- **Hujan cacian** (ฝนสาบาน) หมายถึง สาบานไปทั่ว
- **Hujan uang** (ฝนเงิน) หมายถึง เงินทองไหลมาเทมา

2. ในด้านความหมายคำว่า “ฝน” ในสำนวนทั้งสามภาษา พบว่า

2.1 “ฝน” ในสำนวนภาษาไทยมี 3 ความหมาย ได้แก่ 1) น้ำที่ตกลงมาจากเมฆเป็นเม็ด ๆ (ค่านาม) 2) ลักษณะนามใช้นับอายุ เช่น ควาย 3 ฝน หมายถึง อายุควาย 3 ปี เขาผ่านร้อนผ่านหนาวมา 18 ฝน (ค่านาม) และ 3) หมายถึง การลับให้คม เช่น ฝนทิ้งให้เป็นเข็ม (คำกริยา)

2.2 “ฝน” ในสำนวนภาษาเวียดนามมีความหมายเดียว หมายถึง ไอน้ำที่กลายเป็นของเหลวจากก้อนเมฆแล้วตกลงมาที่พื้นดิน

2.3 “ฝน” ในสำนวนภาษาอินโดนีเซีย หมายถึง หยดฝนที่ตกลงมาจากท้องฟ้าเนื่องจากกระบวนการเกี่ยวกับอุณหภูมิต่ำ

3. ภาพสะท้อนคำว่า “ฝน” ในสำนวนภาษาไทย ภาษาเวียดนาม ภาษาอินโดนีเซีย ผู้วิจัยได้ศึกษาภาพสะท้อนทางธรรมชาติและวิถีชีวิตโดยอ้างอิงเกณฑ์ภาพสะท้อนจากงานวิจัยสำนวนเวียดนามและไทย (วุฒิชัย จี, 2550, น.79-102) พบว่า ผลการวิจัยมีภาพสะท้อนดังนี้

3.1 ภาพสะท้อนทางธรรมชาติและวิถีชีวิตในสำนวนที่มีคำว่า “ฝน” ในภาษาไทย

1) ทางธรรมชาติ ได้แก่

- ด้านลักษณะภูมิศาสตร์ ได้แก่ ฝนตกไม่ทั่วฟ้า พलयฟ้าพलयฝน และฟ้า

หลังฝน

- มนุษย์ (ร่างกายมนุษย์) ได้แก่ ร้องให้ตั้งสายฝน

- สัตว์ ได้แก่ ฝนสั่งฟ้าปลาสั่งหนอง ฝนตกชี้หมู่ไหล

2) ทางด้านวิถีชีวิต ได้แก่

- ความเป็นอยู่ (ที่อยู่อาศัย) ได้แก่ ฝนตกไม่มีเค้า

- ครอบครัว ได้แก่ ฝนตกบ้านน้อง ฟ้าร้องถึงบ้านพี่

- ศาสนาและความเชื่อ ได้แก่ ฝนตกอย่าเชื่อดาว และฝนจะตกชี้จะแตกคนจะ

ตายพระจะสีก

3.2 ภาพสะท้อนทางธรรมชาติและวิถีชีวิตในสำนวนที่มีคำว่า “ฝน” ในภาษาเวียดนาม

1) ทางธรรมชาติ ได้แก่

- ด้านลักษณะภูมิศาสตร์ ได้แก่

○ làm mưa làm gió (เป็นฝนเป็นลม)

○ mưa bóng mây (ฝนในเงาเมฆ)

○ **mưa** dầm lâu cũng lụt (ฝนตกนานน้ำก็ท่วมได้)

○ Té nước theo **mưa** (เทน้ำตามฝน)

○ Quá mù ra **mưa** (หมอกมากจนกลายเป็นฝน)

- มนุษย์ (ร่างกายมนุษย์) ได้แก่ Khóc như **mưa** (ร้องไห้ดังสายฝน)

- สัตว์ ได้แก่ én bay thấp mưa ngập bờ ao; én bay cao mưa rào lại
tạnh (นกนางแอ่นบินต่ำน้ำเต็มตลิ่ง นกนางแอ่นบินสูงฝนพราวพราวหยุด)

2) ทางด้านวิถีชีวิต ได้แก่

- ความเป็นอยู่ (ข้าวของเครื่องใช้และอาวุธ) ได้แก่

○ Nắng **mưa** thì giăng nắng dầy (ฝนตกเยอะ น้ำเต็มบ่อเร็ว)

○ **mưa** bom bão đạn (ฝนระเบิดพายุกระสุน)

- คำนิยมเกี่ยวกับความประพฤติ ได้แก่ Nắng không ưa, **mưa** không chịu

(แดดไม่ชอบ ฝนไม่ทน)

3.3 ภาพสะท้อนทางธรรมชาติและวิถีชีวิตในสำนวนที่มีคำว่า “ฝน” ในภาษา
อินโดนีเซีย

1) ทางธรรมชาติ ได้แก่

- ด้านลักษณะภูมิศาสตร์ ได้แก่

○ **Hujan** emas (ฝนทอง)

○ **Hujan** batu (ฝนหิน)

- มนุษย์ (ร่างกายมนุษย์) ได้แก่

○ **Hujan** Air mata (ฝนน้ำตา)

2) ทางด้านวิถีชีวิต ได้แก่

- ความเป็นอยู่ (อาวุธและเงินทอง) ได้แก่

○ **Hujan** peluru (ฝนกระสุน)

○ **Hujan** uang (ฝนเงิน)

- การศึกษา กีฬา และการละเล่น ได้แก่ **Hujan** tinju (ฝนต่อย)

- คำนิยมเกี่ยวกับความประพฤติ ได้แก่ **Hujan** cacian (ฝนสาบาน)

เมื่อเปรียบเทียบภาพสะท้อนจากสำนวนที่มีคำว่า “ฝน” ทั้งสามภาษาแล้วพบว่า ภาพสะท้อนที่คล้ายคลึง คือ ภาพสะท้อนเกี่ยวกับลักษณะภูมิศาสตร์ ร่างกายมนุษย์ ความเป็นอยู่ และภาพสะท้อนที่แตกต่างกันพบว่า สำนวนในภาษาไทยมีภาพสะท้อนเกี่ยวกับสัตว์

ครอบครัว ศาสนาและความเชื่อ เวียดนามมีภาพสะท้อนของคำว่า “ฝน” ที่เกี่ยวกับสัตว์และค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรม และภาษาอินโดนีเซียมีภาพสะท้อนที่เกี่ยวข้องกับกีฬา

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัย ผลที่พบจากสำนวนคำเรียกญาติที่ปรากฏและการหาความหมายคำว่า “ฝน” ในสำนวนทั้งสามภาษา จะเห็นได้ว่าคำว่า “ฝน” มีความหมายคล้ายกัน คือ หมายถึง น้ำที่ตกลงมาจากท้องฟ้า เนื่องจากทั้งสามประเทศตั้งอยู่ในเขตภูมิภาคเดียวกัน “การมีสำนวนเหมือนกัน เกิดขึ้นเนื่องจากวิถีคิดในแต่ละสังคมมีความคล้ายกันซึ่งเกิดจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ใกล้เคียง (วู ถิ กิม จี, 2550, น.107) เนื่องจากทั้งสามประเทศมีฤดูฝนเหมือนกัน อันมีความสัมพันธ์กับอาชีพเกษตรกรรม จึงทำให้คำว่า “ฝน” มีปรากฏทั้งสามภาษา และนอกจากนี้ พบว่า คำว่า “ฝน” ในภาษาไทยมีความหมายอื่นเมื่อเปลี่ยนหน้าที่จากคำนามเป็นลักษณนาม

ในด้านภาพสะท้อนเกี่ยวกับธรรมชาติและวิถีชีวิต มีความคล้ายคลึงกัน 3 ด้านได้แก่

1. ในด้านลักษณะภูมิศาสตร์ เนื่องจากทั้งสามประเทศตั้งอยู่ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การปรับตัวเข้ากับธรรมชาติถึงแสดงออกมาทางด้านสำนวน เราแบ่งธรรมชาติออกเป็นฟ้าและดิน หากต้องทำการเพาะปลูกต้องรู้จักฟ้ารู้จักดิน ซึ่งหมายถึงการพยากรณ์อากาศ เพราะเมื่อหากไม่รู้จักดินฟ้าอากาศ การเพาะปลูกก็จะไม่ประสบผลสำเร็จ

2. ร่างกายมนุษย์ เนื่องจากร่างกายมนุษย์เป็นสิ่งที่ธรรมชาติสร้างมา ทุกคนมีลักษณะร่างกายเหมือนกัน มีหน้าที่ของอวัยวะในร่างกายเหมือนกัน และเข้าใจได้ตรงกัน เพื่อการสื่อสารที่ง่าย มนุษย์จึงใช้ร่างกายตัวเองนำไปเปรียบเทียบและแสดงความสัมพันธ์กับสิ่งรอบข้าง และนอกจากนี้ มนุษย์ใช้สำนวนเพื่อใช้เปรียบเทียบให้เห็นภาพรวมไปถึงการอบรมสั่งสอนและเตือนใจมนุษย์ในการดำเนินชีวิต สร้างโลกทัศน์และแนวประพฤติปฏิบัติได้อย่างชาญฉลาดอีกด้วย (วู ถิ กิม จี, 2550, น.104)

3. ความคล้ายคลึงกันด้านความเป็นอยู่ สำนวนที่มีคำว่า “ฝน” ทั้งสามภาษาที่มีความคล้ายกันด้านความเป็นอยู่ที่เป็นที่อยู่อาศัย เนื่องจากเป็นประเทศเกษตรกรรมอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน และเลี้ยงสัตว์ การตั้งบ้านเรือนที่อยู่อาศัยจึงอยู่ใกล้แหล่งน้ำ และชายป่าเขาเขาที่อุดมสมบูรณ์และในด้านภาพสะท้อนที่มองเห็นต่างกันคือ

- 1) สำนวนในภาษาไทยมีภาพสะท้อนที่โดดเด่นด้านครอบครัว ศาสนาและความเชื่อในสังคมไทย มีความโดดเด่นทางด้านครอบครัว ศาสนาและความเชื่อ เพราะในสมัยก่อน

ครอบครัวไทยเป็นครอบครัวขยาย จึงให้ความสำคัญกับครอบครัวเป็นหลัก พร้อมกับศาสนาและความเชื่อ ประเทศไทยนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 96 ดังนั้นจึงมีความเกี่ยวข้องกับวัดและพระ

2) สำนวนในภาษาเวียดนามมีภาพสะท้อนของคำว่า “ฝน” โดดเด่น ที่เกี่ยวกับสัตว์และค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรม สำนวนในภาษาเวียดนามทางด้านสัตว์และค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรม เนื่องจากในเวียดนามมีลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสองในสามของพื้นที่ประเทศทั้งหมด ทำให้มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรและสัตว์ป่า พร้อมทั้งสัตว์เลี้ยงที่ใช้ทำการเพาะปลูกทั้งวัวและควาย ทำให้วิถีเกี่ยวกับการเกษตรผูกพันกับสัตว์ สำหรับค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมเนื่องจากเวียดนามไม่บังคับเกี่ยวกับศาสนา บ้างก็นับถือศาสนาคริสต์ ศาสนาพุทธ (นิกายมหายาน) ศาสนาอิสลามหรือไม่นับถือศาสนาใดก็ได้ แต่เวียดนามมีคำสอนตามแนวคิดของขงจื๊อ อันเป็นบรรทัดฐานและค่านิยมที่พึงปฏิบัติต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมทำให้เวียดนามให้ความสำคัญกับค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรม

3) สำนวนในภาษาอินโดนีเซียมีภาพสะท้อนที่เกี่ยวกับการละเล่นและกีฬา เนื่องจากกีฬาที่เป็นนิยมในประเทศอินโดนีเซีย คือ แบดมินตันและฟุตบอล จะเห็นได้จากคำว่า “hujan tinju” มักจะใช้ในการต่อยมวยและกีฬาศิลปะการต่อสู้ สำนวนนี้ยังปรากฏในงานนิยายและตำนานเรื่องเล่าเกี่ยวกับวีรบุรุษและสงครามอีกด้วย

สำนวนจึงเป็นเสมือนกระจกที่สะท้อนถึงความคิดของคนแต่ละสังคม เพราะมีลักษณะทางธรรมชาติที่เหมือนกัน จึงทำให้การมองหรือโลกทัศน์ในการมองสิ่งใดคล้ายคลึงกัน จะต่างก็เพียงเรื่องของรายละเอียดของสิ่งนั้น ๆ เท่านั้นเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรมีงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้สำนวนร่วมสมัยเพื่อความเข้าใจประเทศอาเซียนในการเรียนรู้ศตวรรษที่ 21

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยศึกษาศึกษาแค่คำว่า “ฝน” ในภาษาไทย ภาษาเวียดนาม และภาษาอินโดนีเซีย ที่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมและสังคมที่ต่างกัน แต่ยังไม่มีคำอื่น เช่น ร่างกาย สัตว์ อาหาร ยา เป็นต้น ในชุดภาษาอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

- บุญสิริ สุวรรณเพชร. (2546). *ปทานุกรมสำนวน สุภาษิต และคำพังเพยไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ส.เสริมมิตรการพิมพ์ จำกัด.
- ยิ่งลักษณ์ งามดี. (2545). *สุภาษิต คำพังเพย และสำนวนไทย*. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทิพย์วิสุทธิ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- วู ถิ กิม จี. (2550). *การเปรียบเทียบสำนวนเวียดนามกับสำนวนไทย*. วิทยานิพนธ์. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: กรุงเทพฯ.
- ศิริพร มณีชูเกตุ. (2557). *โลกทัศน์ของคนอินโดนีเซียจากภาษิต*. พิษณุโลก: คาวเงินการพิมพ์
- เหียงน จิ ธง (ธง เหวียงน). (2544). *พจนานุกรมไทย - เวียดนาม*. กรุงเทพฯ: กู้ดวิว เพลส.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2541). *ภาษาศาสตร์สังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Pusat Bahasa. (2008). *Kamus Besar Bahasa Indonesia*. Edisi IV. Jakarta: Gramedia Pustaka Utama.
- Nguyễn Lân. (2002). *Từ điển thành ngữ và tục ngữ Việt Nam*. Hà Nội: Nhà xuất bản văn.